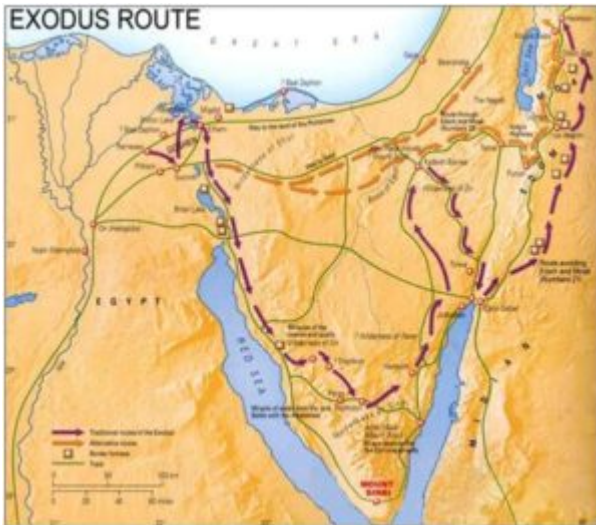

Pericopa VaEthan - Oare a reușit Moise să intre în țara făgăduinței? [anul 5784]

Primul fragment din pericopa noastră descrie implorările lui Moise către Domnul să treacă și să vadă „țara cea bună”: „Lasă-mă, te rog, să trec și să văd țara cea bună care este dincolo de Iordan, muntele acesta bun și Libanul” (Deuteronom 3:25).

Moise se roagă să treacă Iordanul la partea de vest și să vadă țara făgăduită poporului evreu. Dumnezeu nu-i acceptă cererea, dar îl consolează îngăduindu-i să vadă țara din Muntele Nevo „vârful Pisga care este în fața Ierihonului” (Deuteronom 34:1).

În acest loc este ceva ciudat în răspunsul Domnului. Dacă dorința lui Moise era să vadă țara de pe partea de vest a Iordanului, Domnul trebuia să-i spună să privească spre est, însă Domnul îi poruncește: „Urcă pe vârful Pisga și ridică-ți ochii spre apus, spre mieznoapte, spre miezăzi și spre răsărit” (Deuteronom 3:27), adică pretutindeni.

Problema aceasta este rezolvată de Rași, în comentariul său la acest verset: „Tu Mi-ai cerut, să vad țara cea bună, însă eu îți voi arăta toată țara”. Cu alte cuvinte, Moise cere să vadă partea bună a țării, cea îmbelșugată, numită „o țară unde curge lapte și miere” (Exod 3:8 etc.) sau „ținut locuit” (Exod 16:35). Însă Domnul îl consolează spunându-i că îi arată toată țara promisă poporului Israel și în pragul căreia stă Moise.

După legământul făcut cu Avram, granițele țării Israelului se află între cele două râuri mari ale Orientului Mijlociu: „În acea zi, Domnul a făcut legământ cu Avram spunând: Seminției tale i-am dat țara aceasta, de la fluviul Egiptului până la fluviul cel mare, fluviul Eufrat” (Geneza 15:18). Într-adevăr de pe muntele Nevo (unde a murit și a fost înmormântat Moise) care este în fond „vârful Pisga” care este o creastă a Ghiladului de sud se poate vedea spre răsărit deșertul sirian. Traducerile în limba română traduc cuvântul „Pisga” ca fiind substantiv propriu, cu toate că eu cred că este mai degrabă substantiv comun ca „creastă”. Rabinul Sorin aduce într-adevăr ca o variantă traducerea marelui înțelept Even Ezra „pe vârful [acestei] înălțimi”.

Rași, ca să-și consolideze ideea că Moise se află în centrul Israelului, ne îndreaptă către sfârșitul cărții Deuteronom. Acolo Toraua repetă porunca dată lui Moise ca el să se urce pe muntele Nevo și ni se spune răspicat: „Domnul l-a făcut să vadă toată țara Ghiladului până la Dan” (Deuteronom 34:1). Din acest verset reiese evident că Ghiladul este o parte a țării, iar Moise stă pe acești munți ai Ghiladului. Rashi subliniază și aici „îi arată tot Israelul”.

Domnul îl consolează pe Moise cu aceste cuvinte și îi spune după midraș: ai avut deja privilegiul să intri în țara Israelului și chiar să cucerești coasta de est a râului. Nu ai ce să te plângi că nu ai gustat plăcerea sfințeniei tărâmului Israelului. Într-adevăr, nu ai avut ocazia să guști din sfințenia Israelului de vest, a cărei sfințenie este mai mare. Însă tu ești un om [și știi] după cum citim în midrașul Kohelet Raba, că „un om nu moare nici măcar cu o

jumătate din năzuințele sale [îndeplinite] (Sifri BeMidbar 134). Moise își mai dorea să savureze din sfințenia Ierusalimului și din sfințenia muntii Templului – „muntele acesta bun și Libanul”, muntele este Ierusalimul și Libanul este Templul.

Așadar, Israelul era împărțit în două părți neegale. Partea de vest, de-a lungul țărmului Mării Mediteraneene. Din sud din zona El Arish (astăzi Egipt) – „fluviul Egiptului”, iar în nord până în munții Libanului – „muntele acesta bun și Libanul”, iar la est până în Valea Iordanului. Aceasta este partea fertilă și locuită a țării, în care se vor așeza triburile. Partea de est și partea de sud a țării sunt deșertul Israelului. Este știut că deșertul nu este potrivit agriculturii, ci pentru păstorit, după cum ni se spune deslușit despre estul Iordanului: „Ținutul pe care Domnul l-a lovit înaintea obștii lui Israel – este un ținut [bun] pentru turme, și slujitorii tăi au turme” (Numeri 32:4).

Din care moment au intrat străbunii noștri, inclusiv Moise, în țara Israelului? Din momentul în care au trecut Marea Roșie și au intrat în deșertul Sinai, fiindcă el se află la est de „fluviul Egiptului”. Toraua ne spune despicat că Marea Roșie este granița țării Israelului: „Îți voi întinde hotarul de la Marea Roșie până la Marea Filistenilor (Mediterană) și de la deșert până la „Fluviu” (Exod 23:31).

Aceste hotare nu sunt numai cele ale promisiunii, ci apar în porunca lui Moise dată poporului evreu pe care îl repetă și lui Ioșua: „Teritoriul vostru se va întinde de la deșert până la Liban și până la fluviul cel mare, fluviul Eufrat ... și până la Marea cea Mare la vest” (Ioșua 1:4).

Putem rezuma la sfârșit că fiii lui Israel au intrat în țara Israelului și au hoinărit 40 de ani, însă ei nu au intrat în „țara Canaanului” și nici într-o „țară unde curge lapte și miere”, adică nu în partea fertilă și populată. De aici rezultă că Toraua care s-a dat pe Muntele Sinai s-a dat pe teritoriul Israelului și nu pe alte meleaguri.